

FOTO: HILABETH ÖHSSON-WALLIN

It – bra för inläring

Rätt använt ger it stora positiva effekter på inläring och utveckling hos elever, enligt en ny internationell kartläggning.

olika forskningsrapporter och studier från olika delar av världen som påvisade mätbara eller upplevda effekter av it-användningen på elevers inläring och utveckling.

Här menar att en svårighet med att studera effekterna av olika insatser eller av användningen av teknik i skolan, är att det är svårt att direkt påvisa att det är just it-användningen som har skapat effekten på inläringen. Det finns en mängd olika orngivande faktorer som påverkar effekten, faktorer som: hur man använder teknik, tillgång till datorer och ny teknik, kunskapsnivån hos elever och lärare etcetera. Därför innebär att många studier baserar

sina slutsatser på enkätundersökningar eller från intervjuer, där man försöker vända upp- och ner på nyta och effekt.

De nordiska länderna har länge betraktats som vadsidstående på området it i undervisningen. Ända sedan det tidiga 1990-talet har man investerat stora ekonomiska och personella resurser för att kunna dra nytta av användningen av it i undervisningen. Men hur ser effekterna ut av inläringen av it i skolan egentligen?

Bra med en nationell plan för användning av it i skolan

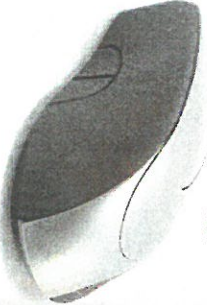
Investeringarna grundar sig på den starka tron att it inte enbart är ett användbart verktyg i näringslivet utan också ett nödvändigt kommunikationsverktyg, som kan förbättra utbildningskvaliteten avsevärt. Det har emellertid hittills funnits en brist på mätbara bevis som kan demonstrera de övergripande effekterna av it i undervisningen. För att öka effekterna av it som verktyg för lärandet i skolan, är det viktigt att första samarbetet mellan

it-användning och elevernas utveckling och inläring. Finns det då kanske internationell forskning som kan ge oss ledning kring detta? Myndigheten för skolutveckling har beställt två rapporter som hoppas kunna visa vad teknisk forskning säger och vilka slutsatser man kan dra baserat på detta. Den ena, "Internationell forskningsöversikt kring it i skolan", kom i september förra året och den andra, som är en djupare analys av effekterna, är snart klar.

Det är utredaren Tordbjörn Skarm på analysstereograf Metamatrix som är myndigheten under vilken fått uppdraget att göra en översikt av internationella studier och forskningsrapporter kring informationsstekniks effekter på eleverns utveckling och lärande. Utredaren hittade totalt 35 stycken

– Det behövs ett långsiktigt arbete med att studera it-användningen och dess effekter. Man kan inte se det som ett risbegränsat projekt där effekterna kommer tiom en snar framtid. Det finns stora intresset intressant policyarbete inom EU kopplat till värdet av utveckling av digital kompetens, detta kommer sannolikt att skapa ett ramverk kring hur framtidens utbildning ska arbeta med it och digital teknik, säger han.

Sex stycken av rapporterna som granskades kommer från Norden, femton av studerna från Storbritannien, fem från USA

samt tio stycken från övriga Europa och OECD. Nu gör Tordbjörn Skarm också

även en djupare analys kring ett utval av de studier som redovisas i den första rapporten och kommer bland annat att sammanfatta sitt arbete i ett antal förslag kring hur man bör arbeta för att öka effekten av it-användningen i skolan på elevens inläring och utveckling. Med dessa två rapporter hoppas Myndigheten för skolutveckling få en ökad förståelse för vad som främjar respektive hämmar elevers lärande kopplat till it i skolan.

Vad för gör det så i läroinläring i Sverige? Norda om it i skolan?

– Just nu så verkar frägan om it-användningen i skolan ha ett relativt högt politiskt fokus i Sverige. Detta påverkar antalet och omfattningen av studier som görs. Det finns dock ett större intresse för dessa frågor i länder som Danmark och Norge, där man har ett tydligare strategiskt arbete för att utveckla användningen och nyta av it i skolan, säger Tordbjörn Skarm.

Sverige ligger enligt studien "ICT in Schools" (Tempnicca, 2006, initerat av EU-kommissionen) på tredje plats av 27 länder när det gäller it-användningen under lektioner i europeiska skolor. Ett problem är dock att huvuddelen av lära i Sverige använder datorer mindre än tio procent av lektionstiden. Andra siffror vänder att analysen: Unga lärare (43 procent) av alla lärare i Sverige upplever att det största problemet avseende it i skolan är tillgång på datorer. Antalet datorer med internetuppkoppling är totalt 16,6 datorer per 100 elever, vilket i ett europeiskt perspektiv innebär att Sverige ligger på en gäve plats. De flesta lära i Sverige (cirka 74 procent) upplever dock inte att de

svenska skolorna har tillräckligt kunskaper om it, medan cirka hälften av lära inte tror att it-färdigheter för eleverna i skolan.

Två för Sveriges vdkommande, positiva undersökningar som refereras av "E-learning Nordic 2006" samt "It i skolan 2006".

"E-learning Nordic 2006" är en studie av effekterna av it i undervisningen som genomförs i Danmark, Finland, Norge och Sverige. Totalt har 3000 skollära, lärare, elever och föräldrar besvarat en enkät med frågor om hur de upplever effekterna av it-användandet. Den nordiska undersökningen har kartlagt hur elever, lärare och föräldrar i de nordiska länderna upplever att it påverkar lärandet och skoleffektivitet, it har positiv inverkan på elevernas lärande, konstateras det i studien. Framför allt gäller det elevernas ämnesrelaterade presentationer men också läs- och skrivutveckling påverkas positivt av it, det har en positiv effekt på skolans övergripande mål och på elevernas prestationer. Speciellt ser lärare hur it ger ökade möjligheter att individuellt anpassa undervisningen efter olika elevers förutsättningar och behov.

It i skolan 2006 är en arbetsutredning som gjordes med syftet att ge KK-sfären ny kunskap om behov och utvecklingsmöjligheter som kan ligga till grund för nya satsningar inom området. Målsgruppen för denna studie var lärare, elever och skolledare i Sveriges grund- och gymnasieskolor. Undersökningen har genomförts genom cirka 3000 telefonintervjuer under augusti och september 2006. Åttiofem procent av skolorna visar att sväl en bred majoritet av gymnasieleverna som tillträdde lärare upplever den pedagogiska nyta med it i skoleffekten som stor.

KK-sfären påbörjade 2005 den största satsning på it i skola och utbildning som gjorts sedan ITIS. Hundrata miljoner kronor ska under

en nöjesperiod gå till att stärka it i läroinläring. En orsak till att satsningen på läroinläringarna genomförs var just lärarens kritiska kritik mot it-utbildningen på landets läroinläringar som kom fram en av undersökningarna som man görde.

När det gäller kombinationen av god tillgång till it och datorer, kunskaper om it och motivation för att använda it i skolan, så hamnar Sverige nästan längst ned på EU-listan (2:a plats) enligt "ICT in Schools". Hur kan detta komma sig? – Vi har relativt sett god tillgång till it och datorer i Sverige. Vi har även tillgång till stora nationella satsningar för att öka tillgången och användandet av datorer och internet. Det verkar dock som om våra satsningar på kompetensutveckling inte har varit så lyckosamma ut ett långsiktigt perspektiv. Effekten av kompetensutveckling svarar med tiden, man måste därför arbeta hela tiden med att följa på med ny kunskap och erfarenheter.

Kanske kan man hitta modeller för att öka användningen och effekten av it i svenska skolor. I den kommande analysen från utredningen kan man avslöja något från den analysen redan nu?

– En central utgångspunkt för ett utvecklat lärande i skolan är en nationell plan för hur teknisk satsning användas i skolan. Kopplat till denna plan finns det ett antal delar som man kan välja att arbeta med: God tillgång till datorer, arbete med färdigheterna av digital kompetens, integrering av it i det dagliga arbetet och ökad kunskap kring pedagogiska effekter på lärandet.

Maria Löfstedt

Rapporten går att ladda ned från myndighetens webbplats www.skolutveckling.se/publikationer